

ОСВУ

СУРМАЧ

ЛОНДОН

Січень

1955

UKRAINIAN INFORMATION SERVICE

»СУРМАЧ«
неперіодичний журнал
Об'єднання бувших Вояків України
у Великій Британії
Редагує: Редакційна Колегія

ЗМІСТ

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДОВИЦІ	1
Василь Де-Ву: СВЯТ-ВЕЧІРНІЙ СПОМИН	2
о. Мітр. А. Малиновський: РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ	3
Протопресв. С. Молчанівський: РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ	4
В. В.: НАПЕРЕДОДНІ ЗУДАРУ ДВОХ СВІТІВ	4
Г-т Віра: З КИТИЦІ КВІТІВ СИНОВІ	9
М. Б.-К.: ЗАХІД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ	11
Перекл. І. Ф.: ФРАНЦУЗЬКИЙ ЧУЖОЗЕМНИЙ ЛЕГІОН	12
В. Вапкович: ТРАГІЧНА ДАТА МОГО ПАМ'ЯТНИКА	15
Василь Де-Ву: РІЗДВЯНИЙ ВЕРТЕП	16
Місько Макольондра: ЛИСТ ДО РИДАХТІРА	18
ПРАЦЯ Й ТУРБОТИ КЛІТИН ОБВУ	19
Переклад з англійського: ВІДЕНЬ — ТВЕРДИНЯ	22

З друкарні Української Видавничої Спілки

Printed by Ukrainian Publishers Ltd.,
237, Liverpool Rd., London, N. 1., Tel. NORTH 1828

Лондон, Грудень, 1954

До
Бувших Воjakів Українців
і Шановних Передплатників!

Перед Вами перше число журналу «Сурмач». В передовиці ми подали про завдання нашого журналу. На цьому місці хочемо підкреснути, що ми будемо подавати матеріали в легкій і приступній формі, так, щоб своєю тематикою цей журнал був цікавим і сприйнятливим для читачів, а головним для кожного бувшого воjака. Щоб більше урівноважити зміст нашого журналу в майбутньому, — запрошуємо всіх до участі, як дописувачів у ньому.

«Сурмач» має внести відпущення для Вас у Ваших буднях на скитальщині. В ньому Ви відчуете глибоку материнську любов селянки Насті. Ваш Місько Маколюндра це не звичайний, бездушний дивізійник-скиталець; це пририй патріот нашого Львова. Група воjakів на Лисій горі в Словаччині це воjаки, які борються не за «Нову Європу», а дуже часто стають оборонцями поневолених.

Герої «Сурмача» — це Ви, хоч прибиті горем, але стійкі в своїх змаганнях — певні любові і жертвності. Редакція журналу доложить всіх старань, щоб він мимо своїх есентуальних недоліків став для Вас дорогим, зрозумілим; щоб Ви віднайшли самих себе в ньому.

Кожний журнал, крім вкладу праці вимагає фінансових засобів. Звичайно при появі подібних видань в нас переходить збірки. Воjak не любить милостині, і хоч фінансові засоби ОБВУ мінімальні — ми цього не побимо. Потреба однак журналу такого роду є на території Англії важливою. Від оцінки читачів залежатиме його доля.

Редакція та Адміністрація «Сурмач» планує цей журнал видавати як двомісячник, при кількості 3.000 передплатників. При більшій кількості передплатників можна буде замінити його на місячник.

Ціна одного примірника — 1/9. Шість чисел виносить 10/-. Кольпортери одержують 10% опусту. Від продажі 30 чисел — 20% опусту. Передплатників і Кольпортерів просимо віддати і виповнити шукче подану форму та вислати її на адресу Централі ОБВУ або віддати Управі місцевого Відділу ОБВУ до 15. 1. 1955 р.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ «СУРМАЧ».

Віддати в цьому місці!

До:	Дата:
«Сурмач»	Адреса:
49, Linden Gardens,	
London, W. 2.	

Одержано примірників «Сурмач»: . . . Продано прим.: . . . Залучую(ємо) гроші на суму: . . . В цьому за продажі числа: . . . , як передплату по 10/- . . . (Прізвиська передплатників подати на зворотній стороні!),
Звертаємо: . . . прим.

(Підпис)

Побажання:

ХРИСТОС РАЙДАЄТЬСЯ!

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДОВИЦІ

Випуском одноднівки «Сурмач» Управа Об'єднання бувших Вояків Українців у В. Британії хоче започаткувати журнал для бувших і будучих українських вояків з завданням — на прикладах з подвигів і життя українських та світової слави героїв-воїнів: а) кристалізувати характери українського вояка, б) поглиблювати любов до України, в) вицілювати найвищі ідеали українця-вояка, г) ознайомлювати його з найновішими досягненнями військової техніки, тактики і стратегії.

Одноднівка «Сурмач» — це перша наша спроба, спроба пера наших бувших вояків. Завданням нашим є і буде давати короткі статті, огляди, сюжети, нариси, фейлетони в легкій доступній формі для кожного українця. В цьому журналі хочемо дати змогу також поспробувати сил усім початківцям, а головню нашим воякам, яких просимо відгукнутись без огляду на країну тимчасового перебування, політичних переконань — хто дійсно бажає добра своєму народові. Зазначуємо, що ми не будемо встрявати в політичну полеміку. Військовикові залишилось небагато часу до підготовки до вирішальних, важливих подій, які рішатиме не зелений столик — а меч. Індивідуальність людини-українця, його духові вартості, його дорожочінності, оперті на християнській моралі, доля нашої Батьківщини і цих, що в неволі очікують нашої допомоги — це напрямні нашої праці, нашого життя-боротьби. Сум і плач також відкидаємо. Вояк ніколи не сумує. Смерть, що заглядала йому нераз у вічі, не лякала його. Він знає одно: ПЕРЕМОГА! ПРАВДА ПЕРЕМОЖЕ, БО З НАМИ БОГ — НОВОНАРОДЖЕНИЙ ХРИСТОС!

»За віру прадідівську, за Україну християнську, за Божу правду, за народ!« — це наше мотто, мотто віковичної боротьби українського вояка, — шлях визвольної боротьби синів степів, Поділля, Карпат, Волині і Полісся.

Редакційна Колегія

Василь Де-Ву

Свят-вечірній спомин

Крижана ніч розкинула кирею, зорями ткану мантию теміні,
Дрімає ліс, кубанку вдягши білу, на білий сніг дерев жбурнувши тіні.
Село заснуло у кучергах снігу, скувала стужа в соплі льду тополю.
Криничні журавлі хроплять розбитим скрипом, окутавшись в пушисту
срібну льолю.

А Ти — ідеш... Як йшов колись Твій Батько, як йшов Твій Дід,
як йшов незнаний Прадід...

Котрий вже день?... Котрий бо місяць, рік?!... Як довго вже?!...
Забув і лік їм мабуть...

А Ти — ідеш... Волочеш бідні ноги. Лиш матній снігу тріск
мутить тишу північну.

Десь дзенькнув в рів шолом, як дзвін в молитви час. І враз Ти
стрепенувсь!

Десь родиться Предвічний!!!...

В далі, за лісом там, заграва в Небесах, а на Землі --
лиш кров, терпіння, смерть і рани.

Та тут ще тишина, тут родиться Христос,
Його вже, десь, в селі, вітають колядами.

Бо й що ж, що там десь бій, нечистий в танець йде,
Тут родиться Христос й в найменшій курній хаті...

Дідух, варення, книш... І кутя на столі... У Тебе лиш
в нахлібнику — гранати...

А Ти — ідеш... Ідеш туди, де смерть, де над щовбами кров'ю
плачуть зорі.

Родивсь Христос!!!! Славите ж бо Його!!! І Ви, в хатах...
І ми — у сніжнім полі...

А Ти — ідеш! Ідеш спинити жах,
пролити кров за ліс, село, за кутю...

Збивається з-під ніг і стелиться, мов жаль,
сніжок по лози пруттю...

Христос Раждається!

Дорогі в Христі Браття і Сестри!

Рівно 1955 років тому назад, над нужденною стаенкою біля жидівського міста Віфлеєму, засяяла надзвичайна зірка, як знак-вістунка, що на небі і на землі відбувається найбільша подія-таємниця: **ВОПЛОЧЕННЯ БОЖОГО СИНА**. Оце Син Божий Єдинородний, Ісус Христос, стався людиною і народився з жінки — Пречистої Діви, щоб таким своїм народженням засвідчити свою любов до нас грішних людей, щоб знову нав'язати зв'язок між небом і землею, втрачений з вини наших прародичів у раю, і щоб принести людям мир Божий і життя Боже та повернути нам втрачену через гріх гідність дітей Божих...

І відтоді аж по сьогодні, щороку в Свят-Вечір, в пам'ятку здійснення тої Різдвяної Таємниці, мільйони людей линуть до віфлеємської стаенки, щоб там, припавши біля ясел, духом поклонитись Воплоченому Богові, щоб від віфлеємської зірки запалити свічку своєї віри і надії, щоб шукати розв'язки всіх життєвих питань, щоб зачерпнути надхнення у творенні та провідних ідей, гасел і дороговказів до певної й остаточної мети. Подібно і ми, Дорогі в Христі Браття і Сестри, в цьогорічну Різдвяну Ніч полиньмо духом до віфлеємської стаенки і, припавши покірно біля ясел, подякуймо Спасителеві за Його прихід між нас і за Його любов до нас! Дякуймо за здійснення Різдвяного Таїнства. Бо віфлеємська Таємниця рівночасно дала нам відповідь — розв'язку на всі найскладніші питання: хто і чий ми діти, та яка наша мета?! В світлі Різдвяного Таїнства ми пізнали, хто такий Бог, що Він наш Творець, Господь і дбайливий та люб'ячий Батько, початок і кінець нашої земської мандрівки. В світлі того Таїнства Спаситель дав нам змогу пізнати нас самих, нашу нічевість і нищету, але й вартість на цю безсмертної душі. Бо справді, як велику вартість мусить мати наша душа, хоч так часто оплюгавлена гріхами, коли Син Божий, задля її відкуплення стався людиною і вмер на хресті?! То ж дякуймо Ісусові, в першу чергу за дар Відкуплення й за всі Його терпіння і жертви, а передусім за пролиту Кров і Його смерть на хресті задля нашого спасення.

Роздумуючи над цим Різдвяним Таїнством, киньмо зором на світ, що довкруги нас, а побачимо, скільки то людей є невдячними Ісусові за ці Його дари, скільки не розуміє Його слів любови і глумиться з Його терпінь та насміхається з Його вчення!... Навіть між тими, що називаються Його учнями, між християнами, скільки є таких, що не опановані духом Христа, повні неморальности й духової мертвоти, скільки з погаслою свічкою віри блукає по цьому світу?!... Скільки таких, які забули на напіннення Христа, що Його учнів світ повинен пізнати з їхньої любови між собою?!... Як мало людей з чистим серцем і людей доброї волі, що хотіли б піти покірно за саявом віфлеємської зірки, за голосом Спасителя!...

Хіба ж стоятимемо німими в обличчі такого нерозуміння і легковаження Різдвяного Таїнства?! Ні! — Припавши ще нижче біля ясел, ми будемо перепрошувати Спасителя за завдані Йому зневаги і погорду Його навчання зі сторони нас самих, зі сторони наших рідних, нашого

народу, а то й цілого світу! Ми зробимо сильну постанову поправи нашого особистого відношення до Спасителя та робитимемо все можливе у майбутньому, щоб таке відношення до Христа покращало в середовищі, що в ньому живемо і працюємо. Ми будемо теж **просити**, щоб Боже Дитятко скріпило нашу надію, щоб пригорнуло нас ще ближче до себе і, щоб зробило нас неustraшими борцями за Його Правду, та, щоб не опустило нас на тернистому шляху нашого життя. Ми будемо **благати** нашого Божественного Спасителя, щоб допоміг нам зберегти горючим полум'я нашої предківської віри, що була силою і надхненням давніх поколінь, віри, що сьогодні дає силу нашим Владикам, Братам і Сестрам терпіти переслідування і каторгу зі сторони ворогів Христа і нашої Батьківщини, віри, що й сьогодні остається нашим одиноким забором проти ворогів нашого спасення!

Кінчаючи це моє слово, за прабатьківським звичаєм складаю Вам, Дорогі в Христі — Браття і Сестри, мої різдвяні побажання: бажаю Вам скріплення взаємної любови, єдності, згоди, терпеливості! Хай Божественний Спаситель потішить Ваші засмучені серця під час коли святкуватимете і цей Свят-Вечір далеко від Ваших рідних і далеко від рідної України. Віфлеємська ж зізда хай врешті доведе Вас, мої Дорогі, до остаточної перемоги над ворогами Божими і ворогами нашими, що безкарно бешкетують сьогодні в нашій любій Батьківщині, і хай дозволить Вам в один з найближчих Свят-Вечорів святкувати в крузі Ваших рідних, в рідній хаті, у вільній Україні!

о. Мітрат А. Малиновський,
Ген. Вікарій Апост. Візитатора

Українців в Україні та на чужині, обі наші Церкви, авангард українського народу в боротьбі за визволення — УПА, ветеранів визвольних змагань та українських вояків, підстаршин і старшин у цілому світі вітаємо

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

та складаємо найщиріші побажання. Хай Новонароджений Христос допоможе всім нам досягнути в Новому Році нашу мету.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Управа ОбВУ ВБ., Управи клітин та членство

* * *

З Різдвом Христовим щиро вітаємо всіх членів Об'єднання бувших Вояків Українців у В. Британії та з Новим Роком бажаємо витривалості в праці для добра Батьківщини та твердої віри в перемогу нашої великої Ідеї.

Управа ОбВУ

ДО ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Хвальну Управу і всіх Членів Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії вітаю з Святами Різдва Христового і з Новим 1955 Роком і бажаю всім у доброму здоров'ї, добробуті і душевному спокою зустріти і провести ці Свята.

Посеред тривожної теперішньої дійсности і в обличчі ще більш непевного завтра зустрічаємо ми в цьому році ці великі християнські Свята. Народжений Христос вказав світові, що без Його приходу не було б остаточної перемоги світла над темрявою. Для Українського Народу, при його змаганні за волю, Різдво Христове — це запевнення, що знущання і катування народу, його сльози і кров найкращих синів і доньок України не пропадуть даром, але прискорять день Визволення. Тому з вірою в перемогу світла над темрявою зустрічаємо ці великі свята з радістю і певністю, що скоро настане і день відродження України і її волі.

Нехай же Народжений у Віфлеємі Христос Бог наш збереже нас усіх у розсіянні суцїх від усяких напастей, об'єднає всіх любов'ю в одну дружню родину і допоможе нам здійснити наші мрії в цьому житті — визволити нашу Батьківщину-Україну!

Вітаю появу нової української військової одноднівки — журналу в Англії «Сурмач» і бажаю видавцям і редакції найкращих успіхів у праці. Нехай Всевишній Господь Бог поблагословить їх працю і допоможе перемогти всі труднощі!

З любов'ю у Христі

Протопресвітер С. Молчанівський

Адміністратор і Голова Ген. Церк. Упр. УАПЦ у В. Британії
Різдво, 1954-55 р.

Напередодні зудару двох світів

Московська імперія дореволюційних часів не ховала свого наміру запанувати над усіми слов'янськими народами. Ідея панування москвинів над усіми слов'янами, була провідною ідеєю московської філософії і літератури, виразниками якої були т. зв. сло-

в'янофіли. Свого часу Ф. Достоевський у письмі до А. Майкова писав: »Величезне відродження є скрізь, що переходить на цілий світ за допомогою російської думки, і воно буде досягнуте не менше як за сотню років — це є моя палка віра. Але для того, щоб цей

величкий намір міг бути досягнутий, є необхідним. щоб політичне право і найвища влада великоросійської раси (тобто москвинів) над усім слов'янським світом була повною і незаперечно цілковитою».

Об'єднання всіх слов'ян під царською короною і повне панування над ними москвинів було провідною політичною ідеєю шовіністичної московської інтелігенції. Промислово відстала, дика, з комунальною формою землеволодіння, царська Московія, мріяла не тільки про політичне панування над слов'янами, вона вважала себе єдиним спадкоємцем «загниваючої» Європи.

Реакційно-агресивна московська інтелігенція, ідейним виразником якої були слов'янофіли, вважала, що «зло капіталізму», на шлях розвитку якого стала Західня Європа, Московію мине. Слабо розвинуте почуття приватної власності у переважній більшості москвинів вони розглядали, як величезний національний скарб московської душі, а комунальну форму землеволодіння, т. зв. «общину» і «артіль», за найвищу суспільну форму, яка спасе не тільки москвинів, а й Європу і навіть цілий світ. Перемога большевиків у революції 1917 р., яка замінила царську корону — п'ятикутною зіркою, а московську православну віру — комуністичним маніфестом К. Маркса, надала московській імперії нових якостей, а саме большевицька Московія стала більш підступна, більш віроломна, демагогічна, більш агресивна.

З перших днів своєї перемоги большевики проголосили Московію, як державу «пролетарської диктатури», а саму Москву новою Меккою комуністичного світу. «Диктатура пролетаріату» в мос-

ковській імперії була не для внутрішнього вжитку, а скоріш для експорту. В середині московської імперії фактично була диктатура москвинів над немосковськими народами, яким москвини почали силою впроваджувати свою московську комуну. Н. Зеров з приводу причини перемоги большевиків комуністів в Росії пише: «Економічно Росія була країною найменш підходящою для комуністичного експерименту, але духовно вона була єдиною країною, що готова була пірнути в новий світ» (ст. 160. «Три російські пророки — Хомяков, Достоевський, Соловєв»).

Історія горожанської війни в 18-20 роках це є історія боротьби України, Кавказу, Сибіру проти московського большевизму. Перемога большевиків в горожанській війні пояснюється тільки тим, що Західний Світ своєю політикою невтручання до «внутрішніх російських» справ об'єктивно сприяв загарбницькій війні большевиків проти немосковських народів. Бо в самій Московії большевики захопили владу за дуже короткий час, місцеве московське населення творило собою опірну базу «нового» режиму. Дальший розвиток горожанської війни мав характер агресивної війни москвинів проти народів, силою зброї яких покорив і загарбав цар, але які, скориставшись внутрішнім послабленням московської імперії, проголосили повне відокремлення від Московії і створили свої незалежні національні держави. Таким чином большевики стали повними спадкоємцями царської імперії. Щоб приховати свої чисто імперіалістичні загарбницькі наміри, московські большевики створили т. зв. Третій Комуністичний Інтернаціонал, нібито як надрядне

міжнародне тіло, а насправді підрядне і цілком узалежене від волі москвинів. Так званий Комінтерн по суті був пристановищем зденационалізованого і здеклясованого європейського люмпена, на якого остаточно Москва ставила ставку в своїх плянах завойовання світу.

Агресивна війна по відношенні до Заходу була в плані московських большевиків зараз по поразці Німеччини в 1-шій світовій війні. Багатомільйонна орда чекала тільки на наказ з Кремля, щоб кинутись на Західню Європу під старим московським гаслом «братської допомоги» «пролетарам» Заходу. Це не сталося тільки тому, що руки большевиків були зв'язані величезними протибольшевицькими повстаннями на Україні, Кавказі і Сибірі. Швидка стабілізація європейського життя після першої світової війни примусила большевиків змінити напрям своєї агресивної політики. Західню Європу Москва залишає на деякий час в спокою, а основну свою увагу звертає на Схід, зокрема Китай, де в той час розгорявся національно-визвольний рух китайського народу під проводом Сун Ят Сена. Декларуючи підтримку китайському національно-визвольному рухові, Москва з властивою їй підлістю і підступом генетрує той рух своїми агентами, послаблює його, розкладає зсередини найсильнішу націоналістичну партію Комінтанг. Акція Чан-Кай-Шека проти московської агентури т. зв. Компартії Китаю в 1927 р. і оголошення її поза законом була вже муштарда по обіді. Отруйними впливами московського комунізму були охоплені вже в той час цілі провінції Китаю, а в 1930 р. в деяких з них навіть було вже проголошено

советську владу. Так, напр., на північному березі Янцзе, яких 60 миль від Ганкоу, на таблиці вже була така надпись: «Звідціль починається територія Китайського Советського Уряду».

Вже в 1931 році понад 100,000.000 китайського населення було під владою т. зв. китайського советського уряду. Друга світова війна, спричинена нацистською Німеччиною, большевицькою Москвою і Японією фактично закінчилась перемогою Москви. Сьогодні в посіданні московської імперії знаходиться половина земного гльобу з усіми його матеріальними багатствами і людськими резервами. В той час, коли Західній Світ знекровлений другою світовою війною, загоював свої рани, Москва не припиняла підривати його, як на периферіях так і з середини. «Горожанська» війна в Греції, бльокада Берліну, комуністичні заворушення і одверта війна в азійських колоніях європейських країн (Малая, Індокитай), корейська авантюра дали тверду, здавалося б, науку для Західного Світу. А насправді цей Західний Світ, що створив християнську цивілізацію, здається, втратив почуття людської гідності, як дивитись на його покору, з якою він зносить московські поличники.

Таку поведінку Європи можна пояснити хіба тільки тим, що вона повністю усвідомлює свою повну безсилість перед московсько-азійським велетнем на глиняних ногах, боїться його упадку, щоб не бути роздавленою тягарем його маси. А в цей час глиняний велетень тужавіє, набирає сили, озброюючись атомовими бомбами. Коли сьогодні ще решта Європи не проковтнено московським поллозом, то це тільки можна пояснити тим, що Європа має за сво-

ек спиною США. Фактичним своїм станом Західня Європа є не що інше, як мостовий причілок США на європейському континенті. Деякий час західньо-європейські державно-політичні діячі вважали, що носієм зла в Московії є необмежена особиста диктатура Сталіна, і були такі наївні, що з смертю Сталіна в Московії почнуться зміни, як у внутрішній так і зовнішній політиці. Як відомо, і після смерті Сталіна ніяких змін, як у внутрішній так і зовнішній московській політиці не заіснувало. Московські більшовики з перших днів своєї перемоги твердили про неминучий удар двох світів, світу т. зв. комунізму з «диктатурою пролетаріату» і світу капіталізму з «диктатурою» фінансового капіталу. Ще Ленін за свого урядування підкреслював про неминучість цього удару і вся політика більшовиків, як внутрішня так і зовнішня, була і є спрямована до підготовки до цього остаточного удару. Залишаючи незмінну стратегію, скеровану на завойовання світу, більшовики в залежності від зовнішньої і внутрішньої ситуації міняють свою тактику. Коли в Німеччині прийшов Гітлер до влади, тоді більшовики висувають гасло побудови соціалізму-комунізму в одній країні, як також в зовнішній політиці почали вести пропаганду про можливе співіснування світу комуністичного з світом капіталістичним.

Практика показала, що більшовики пішли не тільки на те, щоб «мирно» співіснувати, вони навіть заключили пакт дружби з гітлерівською Німеччиною, уже як дві пролетарські держави. В останній час після лондонсько-паризької угоди західніх держав про озброєння Німеччини, Москва дуже

заголосила про можливе мирне співіснування «двох систем», а по суті двох світів — московсько-азійського й західнього.

Може декого здивувати, але стан двоподілу світу, який сьогодні існує, більше як століття тому предбачав відомий французький політичний і державний діяч Де-Токвіль. Про царську Московію і США Де-Токвіль писав: «В теперішній час є дві великі нації в світі, які здається прямують до того самого кінця, хоч стартують з різних точок.

Я нагадую за росіян і американців. Інші, очевидно, мають досягнуту границю, що природа накреслила їм; ці два народи рухаються вперед у змаганні якого око не може бачити границі. В досягненні цієї мети американці спираються на силу і розум індівідів; Росія концентрує в одному чоловікові всю силу суспільства. Один має по його головних засобах акцію свободи, другий рабство. Стартуючі пункти є різні і їх напрями не ті самі. Крім того, кожен з них, здається, позначений Волею Неба керувати означеною половиною гльобу». (З книжки Бен'яміна А. Савитс «Мир через вклад», ст. 108).

Мало сказати, що це є влучна характеристика обох теперішніх великодержав, дана де-Токвілем — Америки — часів президента Монрое і його історичної доктрини (1823), та Росії — царів Олександра і Миколи перших. Дана характеристика походить з глибокого знання де-Токвілем обох держав. Варто зазначити, що де-Токвіль перебував кілька років в Америці спеціально з науковим завданням вивчення американських інституцій.

(Закінчення буде)

З китиці квітів синові

Підстаршинський вишкіл у Мюнхені. Налети бомбовиків загнали нас до бункру, в якому були сотки вояків німецької армії. Тут і там потворились гуртки. Підходжу до одного з них.

Молодий есесівець говорить про Україну і чваниться, як він відбирав корови від селян і селянок. Спритно викривав яйця, заховані в околотках. Вмів переконати стару бабусю, щоб вона доставляла йому свіжого масла кожного дня. Не забув також згадати про УПА і його героїство.

Хоча в душі ненавидів українців, але тужив за країною здобичі і не міг погодитися з картковою системою в теперішньому місці постою.

Доля судила, що я стрінув цього самого Ганса знова під Бродами. Я ніколи не згадував, що знаю його ще з Мюнхену. Відступ німців на цілому фронті змінив останньо його вдачу. Він виконував накази дуже точно, але не мав уже відваги «грандою» робити розшуків за харчами, а приходив до хати й чемно давав знати, що він голодний.

В селі Гавариччині любив часто заходити до бабусі Насті, якої син пішов до 2-гої Дивізії. Вона допомагала всім воякам як могла в надії, що її синові також не відмовлять, коли він буде в потребі. Одного дня, коли полум'я війни освічували серед ночі село Гавариччину і вибух гранат стрясав старими вікнами, Ганс прийшов попрощатись з бабусею Настею в надії, що одержить дарунок на дорогу.

На дворі метушня. Вогненні язики прошивали небо й землю на цілій площині. В хаті, однак, панувала глибока тиша, тільки бабуса спокійно шептала молитви. Ганс, що ввійшов у хату, зачарований хатньою тишиною, став при дверях і спокійно вичікував, поки бабуса не скінчить молитви. В душі він був неспокійний, бо знав, що ворог недалеко і бомба може змести стареньку хату кожної хвилини з лиця землі. Нараз він почув: «Допоможи Боже Гансові повернути до своєї матері, сестри, родини». Він не розумів усіх слів. Він відчув, що бабуса молилась за нього. Він не зчуявся, як бабуса вручила йому в руки клунок і поблагословила його в дорогу. Держачи клунок в руці, задержався хвилинку, простягнув руку бабусі, стиснув до себе і притиснув до своїх губ.

Вогні, зойки коней і людей, наступаючих і відступаючих, втихли аж над ранком. Село догоряло, тільки хатина бабусі осталась цілою, неначе твердиня, свідок життя. Двері відчинились, з яких показалась ще більше похила бабуса. В очах видно було глибоку тугу, в яких, однак, були блиски надії. Липневі трави були сухі і може тому ані один листок не похилився в долину. Можливо вони, разом із ланами збіжжя, дякували Всевишньому, що жорстоке полум'я не досягнуло їх. Видовище нічного пекла не перемогло, однак, сходячого сонця. Воно, як звичайно, підносилося поволі і своїм блиском, замість туманів роси, здавлювало димні куряви.

Куди не кинь оком, видно було, що щойно пару годин тому, тут, була жорстока боротьба за життя і смерть. Тут і там видніли розбиті вози, гармати, кінські та людські трупи. В очах бабусі видно зростаючий неспокій. Вона підходить ближче до дороги. Тут і там валяються по ровях не тільки кріси та іншого рода зброя, але також відірвані частини тіла з рештками одержі.

З далека почула зойк. Знайомий голос. Підходить ближче і пізнає його, Ганса, в калюжі крові. Рятувати було запізно. Вираз лиця показував, що його думки далеко, його зір шукає своїх, може тих з рідні, що давно відійшли із цієї землі. В конвульсії притискає до себе клунок, що останнього вечора вручила йому бабуса, і раптом очі його повертають до свідомості, пізнає бабусю, на устах вияв радості і під благословенням дрижачої руки Насті віддає останній віддих...

Сонце схилялось до заходу. В селі показались большевики і почали збирати вбитих. В дебрах, що були далеко за селом, викопано яму і там у спільній могилі хоронили побитих німців разом з деякими червоноармійцями. Всі знали, що похоронені там червоноармійці — це українці, або інші національності. Для москалів справлено опісля похорон окремо і похоронено їх на цвинтарі.

Бабуса добре слідувала, де похоронено дивізійників та Ганса.

Ховаючись від большевиків, цього самого вечора я стрінув бабусю з китицею квітів. Вона спі-

шила до спільної могили. Кому ці квіти, питаю, догнавши її. «Нашим, убитим з Дивізії, українцям з червоної армії та Гансові» — почув тверду відповідь.

«Спішіте на захід, до своїх?» — в задумі спитала Настя. «Передайте одну квітку для нього!» — промовила благаючи. Витягнула найменшу квітку з китиці, передала мені та поспішила віддати честь упавшим.

Під Фельдбахом, в Австрії, я стрінув у сотні Степана, сина Настусі. Передав привіт від матері, але тяжко було прощатись з квіткою-незабудькою. В часі бою не хотів згадувати про вбитих, про могилу, про смерть.

Травень, 1945 р. Українська Дивізія, розброєна в Шпиталі. Шукаю за своєю сотнею, щоб розпитати про Степана. Товариші оповідають, що Степан тяжко ранений і його дні почислені.

Заходжу до шпиталю. На ліжку, в куті, лежить у гарячці Степан. Не може мене пізнати. Сестра оповідає, що крім слів — Мати! Оля! — нічого не можна видобути від нього. Витягаю засохлу квітку-незабудьку і передаю медсестрі. «Квітка ця від мами Настусі» — говорить Віра. Степан здригнувся, підніс голову, відчинив очі та: «Незабудька, з китиці квітів, від мами!» — вимовив. В очах його радість. Поворот до життя! «Він буде жити!» — сказала радісно сестра.

Степан скоро виздоровів. Його врятувала квітка. Він поверне до неї — до своєї мами.

Г-т Віра

З ЖИТТЯ ВОЯКІВ

Селепко Г. оглух на фронті. Не було ради. Бунчужний зголосив сотенному його відставлено до штабу, як нездібного до фронту.

«Селепку! Г...!» — кричу до нього в таборі Ріміні. Г... обурився. «Тут можна тихо говорити, тут не стріляють».

М. Б.-К.

Захід приготується до війни

Що захід не вірив у співпрацю з Росією, наглядним доказом є заява британського прем'єра Черчіля. Черчіль в промові у Вудфорді (листопад, 1954 р.) заявив, що вже перед закінченням війни, в 1945 р., дав припоручення маршалові Монтгомері не нищити здобутої зброї, бо вона також на певний випадок і німцям може пригодитися.

Військовим штабам Заходу вже в початках «миру» було ясным, що вони мусять будувати сильні армії і готуватися до оборони від бувшого союзника, Москви. Час мав дати їм змогу на посилення підготовки, а головню в техніці та новій зброї. Франція, внаслідок своїх колоніальних клопотів та внутрішнього безладдя, відсунулася майже цілковито від Європи. Одинокa сила, не вчислючи народів з-поза залізної заслони, це Німеччина, але недавні, ще незагосні рани, не дали політикам Заходу вільної руки до озброєння Німеччини. Щойно по 9-ти роках т. зв. холодної війни і двох гарячих воєн у Кореї та Індокитаї, міністри західних держав заговорили про озброєння Німеччини на останніх конференціях.

По довгій виміні думок і гарячих дискусіях — ухвалено дати Німеччині назад у руки зброю, коли військові штаби сприйняли це як конечний факт таки зараз після закінчення 2-гої світової війни. Надання Німеччині права носити зброю зобов'язує її до певних обмежень, подиктованих Заходом:

1) Німеччина не може продукувати атомових, хемічних і бактеріологічних бомб.

2) Не може будувати великих воєнних кораблів, підводних човнів та стратегічних бомбовиків.

3) Німецька армія має бути побудована на демократичних засадах та має позбутися пруського, мілітарного духа. (Німецький воєк може по службі перебратися в цивільний одяг та виходити з касарень, поздоровляти старшин тільки в службі, а не на вулиці).

Це кілька слів про Німеччину.

Як виглядає приготування Заходу до війни в цілому?

Відповідаючи на це питання загально, на жаль, треба ствердити, що оборона Заходу покищо пливка, бо в зв'язку зі сподіваною атомовою війною потрібно ще багато речей в поодиноких країнах узгіднити та виправити.

Західній, оборонний бльок підлягає одній команді, без відома якої не вільно самовільно громадити своїх військ чи робити стратегічні пересунення. Спільне постачання та зв'язок є регульоване головним командиром. Є постанова, що на випадок війни буде вжита атомова бомба. На Заході тільки одна Америка продукує на більшу скалю атомову зброю і тому вона буде приділювати свої одиниці атомової артилерії до поодиноких армій. Рівнож Америка буде своїми літаками бомбардувати атомовими бомбами.

Як вже сказано, Захід буде вживати атомових стрілен. Але противна сторона має також ато-

мову бомбу і на це треба бути приготованим. Англійські військові фахівці твердять, що ворожі атомові вибухи в першу чергу знищать та дезорганізують постачання для армії, тому вони застановляються, як цю проблему розв'язати. Між іншим, авта хочуть замінити на гелікоптери, та дискутують над питанням, кому ці нові одиниці мають підлягати

— команді повітряних сил чи команді наземних військ.

Взагалі оборона проти атомових бомб та стрілен є великою проблемою. Очі звернені на вчених, що видумали атомову бомбу. Найпекучіша потреба — це середники, які дали б змогу бодай частинно захвати нарід від обосічної, нищівної зброї.

3 англійського

І. Ф.

Французький чужоземний легіон

Коли спитаєш легіонера про його батьківщину — імовірно одержиш відповідь: »Легіон це моя батьківщина«.

Ми думаємо про Французький Чужоземний Легіон, що триває 123 роки, очима Голівуду — як про гурт жорстоких, але романтичних характерів, які переправляються верблюдами через Сагару, воюють рука-в-руку з номадами, визволяють героїнь з нещастя. В міжчасі ці самі вояки відбужають тяжкі кари, а типовим у їхньому побуті — це загребування себе по шию в пісок в часі незносивої спеки.

Можливо правда про цей Легіон поділає більше на Вас, як фальшива легенда.

В легіоні, за винятком старшин, немає взагалі французів, однак, воно, як наємне військо, традиційно виконує найбільш небезпечні операції в кожній французькій війні. Не легко є окреслити надзвичайну відвагу та мораль легіонерів, що є визнані військовими експертами за найвищі в світі. Вони не борються за дім, ані батьківщину — вони позбавлені одного і другого. Ба-

гато з них мають за собою різні провини і невдачі. Майже всі втекли від очікуваної кари. Але поля бою вони ніколи не залишають.

Подаю маленький епізод з їхньої історії. У 1863 р. відіслано до Мексику два батальйони легіонерів з метою — всадовити на мексиканський престіл австрійця Максиміліана, згідно з пляном Наполеона III. Вони були характерною, типовою легіонерською одиницею, що складалася з людей різних країн Європи. Це був чотирикутник смерті, серед горячі на рівнинному острові Вера Круз.

30 квітня, зі сходом сонця, після довгих і жорстоких боїв остало при житті 60 легіонерів, яких окружила мексиканська кавалерія в знищеному селі Камерон. Число легіонерів меншало з кожною годиною, але вогонь з їхньої сторони не ослаб, бо навіть тяжко ранені не кидали зброї. В годину пів до одинадцятої заграли барабани і вогонь перестав. На коні, з білою хоругвою, наблизився мексиканець і, жадаючи здачі в полон, приобіцяв, що з ними,

як полоненими, будуть поводитися добре.

Командант легіону сотн. Данжу — старий, загартований ветеран, який носив дерев'яну руку ще з часів Кримської війни — відмовився. Вогонь поновлено. Сотник Данжу підійшов до кожного: всі заявили, що будуть боротися до загину.

До ворожої кавалерії долучилася піхота. Ворог начислював 2.000 людей. У легіонерів пляшки від води порожні. Полуднєве сонце гріло немилосердно. Але навіть ранені стріляли даліше. Данжу був ранений. Протягом бою підходили по одному до нього і присягали на дерев'яну руку — битися до останку.

Біля 3,30 пополудні тільки шість легіонерів могли власними силами встати на ноги. Вони вистріляли останні набой, натягнули багнети і пішли в наступ.

Тільки три легіонери остали живими на полі бою в Камероні. Всі три були тяжко ранені. Мексиканці, що втратили 300 вбитих, поводитися з полоненими добре. Повертаючи до Франції, легіонери привезли руку сотника Данжу. Я бачив її в «Голі Почести» в Сіді-бел-Аббес, в Північній Африці, в головній квартирі Легіону. Рука ця — найбільші святощі Легіону.

Чужоземний Легіон начисляє сьогодні від 30.000 до 35.000 вояків. Включно з непрофесійними старшинами та вояками в Легіоні є 52 національності, які підписують контракт на 5 років. Біля половини з них це німці. Кожний, кого зневірила європейська політика, знайшов захист в Легіоні. У 1918 р. напливали білі москалі. В 30-тих роках у Легіоні були головні втікачі від нацизму і фашизму, сьогодні головну силу

створять втікачі з-за залізної куртини.

В Легіоні звертають малу увагу на минувшину вояка. Тут не приймають тільки злочинців з останньої війни, засуджених на Нюрнберзькому процесі. Від деяких осіб беруть відтиски пальців, які перевіряють опісля з нюрнберзькими документами.

Звичайний кримінальник стає добрим легіонером. Часто він бореться, використовуючи нагоду до відбудови свого власного життя. Багато екс-злочинців відбувають 5 років в Легіоні, відтак ведуть поправне життя. Між ними знайдете банкирів, суддів, письменників, кухарів, столярів, учителів. Ніхто не звертає уваги, який фах має його близький товариш.

Одного дня, під час кампанії, мала відбутися Служба Божжа. В останній хвилині священик, що мав відправити Богослуження — не явився. Нараз виступив рядовик, який заявив командуючому старшині: «Пане, я можу відправити Службу Божа».

«Чи були ви священиком?» —

— Так, я був єпископом і мене не позбавлено рясн.

Часто являються наклепи, що до Легіону втягають людей силою або в неприємному стані. В останніх роках появились в німецькій пресі вістки, в яких подають, що у французькій зоні втягають насильно молодих німців та примушують їх до підпису контракту (в деяких статтях тверджено, що в Легіоні є 90.000 німців, приблизно три рази більше, як дійсний чисельний стан Легіону). Фактом є, що в Німеччині та інших країнах, Легіон має свої центри. Але коли охотник бажає вступити до Легіону, він мусить зголоситися до рекрутського центру у Франції.

Бажаючий, мусить бути понад 1,75 м. височ. та в роках від 18-40. Особистих паперів ніхто не вимагає. Рекрут, звичайно, не подає свого власного прізвища. Особиста тайна є високо респектована.

Платня вояка виносить звичайно в початках понад 4 фунти і підвищується до 16 ф. місячно, коли перебуває в полосі воєнній. 20% легіонерів звичайно підписують контракти на слідуючих 5 років.

Легіонера-новака відсилають до Сіді-бел-Абес (місцевість ця знаходиться на низинному бережжі Північної Африки. Клімат в Сіді під час зими є гарний. В літі сонце пражить без передишки. Тут зазнайомлюється рекрут з прямим, беззастережним послухом. Дисципліна є гостріша, як у звичайній армії. Кари є багато тяжчі — вартову службу дають за найменшу провину. Заняття тривають від 5-тої ранку до 6-тої год. вечора, за винятком 2-ох годинного відпочинку в полудне. Багато уваги присвячується фізичному вишколові. Легіонер мусить бути способом убити свого противника, що мало разів місце в Індо-Китаї.

Після праці, життя в Сіді-бел-Абес є більш вигідне; пливачки басейни, з вільним вступом кіно-театри, бари, розривкові галі та читальні є до послуг вояка.

Легіон зформовано в 1831 році з альянтських полків під прапором Франції. Там, де Франція вела тяжку боротьбу, висилано Легіон: на Крим, Дагомеї, Мадагаскар, Дарданелі і Сирію. В бою з дикими маврами Сагари зродилася традиція «боротися до останку». Щоб оминати тортур, наказ звучав: «Останню кулю держи для себе».

В мирний час Легіон повертав до Північної Африки, щоби стерегти і продовжувати французьку імперію. Легіон будує дороги, наводнює канали, навіть управляє рілля. Він вибудував своє місто Сіді-бел-Аббес. Під час кампанії в Марокко перешкодою стала гора. В шести місяцях титанічних зусиль легіонери збудували тунель, яким послуговуються ще досі. При вході до тунелю є напис: «Гора заблюкувала дорогу. Перейти! — був наказ. Легіон виконав його».

Друга світова війна була проблематична для Франції. Франція боролась проти Німеччини та майже була у війні з Італією. Легіонери німецької та італійської національностей мали подвійний вибір: воювати у Франції або бути репатрійовані до їхніх батьківщин. Багато легіонерів — втікачі від фашизму, або нацизму — вибрали боротьбу.

Вони билися відважно, віддано від 1940 р. до закінчення війни. Після відновлення самостійності Франції та висадки в Північній Африці, Легіон вів боротьбу далше. Він маршував з Лекре аж до Конго і помагав де-Гольові на берегах Чад. Він вів криваву боротьбу в Тунісі. В одному бою сотня втратила всіх старшин і підстаршин. Осталось тільки 14 вояків.

Франція могла вислати тільки символічну допомогу Кореї — 50 легіонерів, мимо зголошених 1.000 охотників. Причиною так малої допомоги була війна в Індо-Китаї. Легіон створено і пристосовано до одного роду боротьби — до атаки.

У Франції в останньому часі появилися голоси, щоби Легіон включити до армії Північно-Атлантійського Пакту.

В. Вашкович

Трагічна дата мого пам'ятника

Лиса гора, Словаччина, 4. 12. 1944.

Знаходжуся з чотою у стіп Лисої гори. На мапі вона зазначена у пів дороги між Гронцем над Гроном і Нітрою. Є це терен уміркованих гір, порослих шпильковими та мішаними лісами. Останнє село ми залишили 15 км. позаду. Вздовж п'ятнадцятикілометрової доріжки, яка в'ється з боку гірського потоку і вузькаторівки для експлуатації лісів ми зустріли лише три житлові пункти: перший, це невеличка господарка надлісного, яка на мапі звється «Чорга». Ми залишили її 10 км. вдолі. Дві останні — це також лісничівки. В одній з них ми залишили сьогодні оборонні становища. Якщо б не названі лісничівки та доріжка з вузькаторівкою, цей клапоть землі можна б назвати забутою казкою, з огляду на її приголомшуючу красу і ніким не порушуваний, таємний спокій. Ці масивні хребти взгір'їв по обох боках річки, великі, покриті грубим покладом снігу, смереки, що своїми просторими гілками заслонюють з усіх сторін майже половину подвір'я лісничівки, і ця темна ніч в яру, мимо ясного зоряного неба заставляють людину усвідомити собі, яка вона дрібна і немічна серед цієї величі природи.

В цьому терені ворогів повинно бути повно. Чейже сюди втекли відтяти під Крупіною відділи регулярної словацької армії і сюди подалися розбиті під Банською Шавницею большевицькі спадуни, щоб уникнути в цьому забутому краю цілковитого знищення. Наша розвідка донесла, що між нами двома групами доходить часто

до запеклих ударів. Словаки, бачучи безнадійність дальшого спротиву є схильні зложити зброю і вернутись до своїх домів, тоді, коли большевицькі частини, діючи під строгими директивами з Москви, настають на далішу безкомпромісову боротьбу до приходу червоної армії.

В результаті згаданого тертя між большевиками й словаками, ці останні масово «топляться», щоб, перекрившись гірськими стежками до перших житлових осередків, здатися в руки наших частин, або перебратися в цивільне убрання, повернути без перешкод домів.

Недалеко нашого теперішнього місця постою мусіла відогратись тими днями велика драма. Думаю, що це була на велику скалю засідка, бо свідомо сфорсувати цей терен не відважився б навіть божевільний. На дорозі ми минали рештки поламаних військових возів, понищені кріси, попічнявілі від розкладу мертві коні і калюжі примерзлої, червоної крові. А над річкою і на скалистому краї на право, лежали жовтими плямами непохоронені тіла словацьких вояків.

Признаюся, я волів би заночувати в темному борі, в більш критичному місці, з якого я міг би вдарити, не зражуючи місця постою та контролюваної мною сили. Мій приказ звучав не двозначно і я не міг квестіонувати його доцільности. Менше як за пів дня, я видав кількадесят потверджень словацьким воякам і розділив поміж них частину зареквірованих грошей, на оплату подорожі й харчі, а дес.

Голубицький не забув поінформувати їх, що вони краще зроблять, як проберуться в цивільному, прямо домів. »Не гайте часу« — додавав він. Таке прийняття і полагоджування справи витискали не одному з них сльози правдивої радості, бо саме наближалися Різдвяні Свята і їх напевно ждала зажурена родина. Вони напевно не сподівалися такого приятного прийому в нашій частині.

На дворі потемніло. Під вікнами шумлять лози враз з річкою, яка

спішить ген на північний захід до могучого Грону. На найближчих узгір'ях по обох сторонах горять ватри, біля яких мигають темні постаті. По подвір'ю, твердими кроками ходить вартовий, а у вікні слідує кімнати скриплять придушувані футрини, на яких дес. Тарнавський вмонтовує машиновий скоростріл. Побачимо, що принесе сьогоднішня ніч, пересувалися думки в задумі.

(Далі буде)

Василь Де-Ву

РІЗДВЯНИЙ ВЕРТЕП

Дієві особи: 1) Декляматор, 2) хор.

Декляматор: Гей, ізза моря, гей, та зі Сходу несеться вітром

Голос трембіти: — Христос Родився!... Його Славіте!

Гей, розпинай же ж бо пісне крила! Гей, та неси ж бо колядою,

Вітай Дитину співом-мольбою... Кінець вже пеклу і тьмі кромішній,

Бо, там, на Сході в малій ясині Христос Родився!... Родивсь...

Хор: (співає) — Бог Предвічний... (дві стрічки)...

Декляматор: Карпати — в снігу трембіта будить: — Вставай легію!

Будіться, гори! Христос родився! — зізда говорить —

То ж з колядою, плаєм, верхами, неси, гуцуле, що тільки можеш

Малій Дитині, що за снігами! —

І грають дзвони по полонині, міняються світла у сніжних хижках,

В лісу чугайстер простує крижі. І враз із Газдою, що вийшов з хати

Іде Ісуса щиро вітати.

Спішать легіні... В бесагах дари, а бартки в сяйві таке співають...

Хор (співає коломийку): Сюди ріна, сюди ріна, сюди ріна рана (два рази)

Є у мене топір, топір, ще й кована бляшка,

Научу я москалика та щей того ляшка!

Сюда ріна... (як вгорі)

Декляматор: О зірка далі несеться й далі, в найдалі хати радість голосить,

Що Бог родився в бідній хатині, що Волю й Щастя Він нам триносить

Лунає пісня в небо зоряне, у спраглі серця влива отуху,

Зриває, крушить кайдани п'їтьми... Гей, час прийшов твій, пекольний духу!

Дзвенять багнети у ритмі маршу. З дрімучих борів, студених шанців

Йдуть поклонитись Відвічній правді Сини Вкраїни — УПА — Повстанці!!

Хор (співає): Гей, степами, темними ярами, машерують наші полки...

(цілу пісню якщо мелодія, чи слова не знані, тоді можна співати другий повстанський марш).

Декляматор: І дивне диво на світі стало... Застогоніли, стряслись, ожили,

А далі в сяйві зізди чарівнім, повідчинялись Брідські могили...

Без згуку, мертво, несуться коні, неначе в мряці пливуть гармати...

Це ті, що раз то ішли під Броди, з могили встали Христа вітати.
Червоний демон скиглить в тривозі. Хоч вбили тіло фінки й гранати
Не вбили Духа!.. І ось він знову іде з могили Христа вітати.
З благословенням Ісуса — Сина знов іде битись за Україну!...

Хор співає: Вис буря, дрижить земля...

(Декляматор рецитует на тлі завмираючої пісні):

І наче грім, мов хмаролім іде луна аж до Кремля!

Це йде в похід на дикий схід Дивізія Галичина!!!

(хор докінчує співати)

Декляматор: Гей, ізза моря, гей, та зі сходу

несеться вітром голос трембіти: — Христос Родився! Його Славіте!

Так веселімся усі сьогодні, бо радість, щастя ось тут, між нами!

Христос Родився в малій хатині!

Його вітаймо всі колядами!!!

Хор (співає): Добрий вечір Тобі, пане Господарю...

Кінець

Завваги: Вертеп цей не вимагає жодної сцени, чи окремих декорацій, чи костюмів. Декляматор та хор зодягнені в звичайні (по можності темної краски) вбрання і вишивані сорочки. Якщо різноколірна зізда є до розпорядимости — тим краще. З огляду на маршовий характер і ритміку пісень хор чоловічий підходить найкраще до цього вертепу.

* * *

Під час паради найбільш здорова медсестра Оля зімліла, зараз перед інспекцією генерала Я. Селепки жалували і не могли нажалуватися. «Певно хвора?» — сказав Грицько — сентименталіст. «Ти не знаєш бабських хворіб» — відзивається Юрко — реаліст: «Вона хляпнула перша, бо це був тільки одинокий засіб, щоб звернути на себе увагу».

* * *

Група дружин вояків хвалилися своїми чоловіками: «Мій закінчив уже високу старшинську школу». — «А мій уже підстаршинський ступінь має».

— О, мій уже давно був селепком... ще з дому! — вспіла почванитись жінка полковника.

* * *

До одного ДП-та — вчителя, приїхала англійка автом. Він запросив до хати, прилагодив «капоті» і почали розмову, звичайно про політику.

При відході вчителька попросила, щоб господар відпровадив авто додому. Вона не почувається добре і тяжко буде їй держати керму в руках.

Учитель став заклопотаний. Тяжко було йому сказати, що в нас учителі про авта навіть не мріють, а тут автом не поїдеш, бо навіть не ходив на шоферські курси в таборі.

В допомогу прийшов селепко Славко. «Знаєте, він щойно в 1939 році купив авто, і зараз за два дні прийшли большевики і забрали. Чужим автом учитель ДП не любить їхати» — додав на закінчення.

ЛИСТ ДО РИДАХТІРА

Христос сі Раждає!

Сервус ферайна! Сервус кумплі ланьцухові, кулеги по зупацькім фаху, добровільні — добровольці й зграндовані в кукурудзі фрай-вілігі! Сервус обивателяжи східної, західної, северної і полудневої землі гайдамацької і Ви брати — львовяки!

Давно вже мав охоту Вам всім цваного грипса шрайбнути, але відколи сі то наша небіжка — Оса — викітувала, ніби вмерла, то така вурдзьоха, ніби ненависть взяла до всього писаного, жим навіть на лист самої крульової не відписав (но й сі тому три дні влада до мене припала, жим інком-такси не виповнив. І що ту цісарі хочуть від мене?! Я у Львові мавим фякер, а такси щем сі був не дохрамав) но, а ту наша войскова організація в цивільнім мундурі, жи так скажу, воднодневу коров'ячу газету на Різдво б'є, то я сі до Вас розшрайбовую.

Ту мушу шановного Рихахтіра перепросити за мій, жи так скажу, моцні кулітурний штилет. Я то фест високу школу відвалив'єм, йо, Шашкевича на Замкнені — два поверхи, партир і штири пивниці! Ая! Той малий, ніби рихахтір з рїмінської Оси, то сі вже на моїм балаку кумав, але не знаю, як то з тим нинішнім...

Яксі маєте, селепи?! Чув'єм жи сі купа Вас окултунила... Навіть той старший від юнгів, сот. Дячорта з Сан-Таборіно, не вітримав і пустивсі під бабський пантофіль. Ну й певні жи вже дехто з Вас приватну армію закладає... Я як сі вже тата забавлю, то йно хлопців хочу мати... з десіть... абим до Лембрику з власнов групов вмаширував!

Що? не вмаширую? Вмаширую, йолупе, і фертір! І то не як будь,

а на танку! Йо! Аж сі перед ратушом затримаю! А тоді то поцілую того льва магістрацького в саму вусату морду! І кажу Вам, жи мій той цалус ліпше смакувати буде за десять мільйонів цмоків від тої то, як її там — Марілин Мунро, тої з літаючим купром! Ая!!! А тоді вийму з кишені ту форайнерску кенкарту, той Аліянс ордер, поставлю го ладні на саму середину ринку і як го копну!!!

Чекайте, селепи, ще сі всі до хавіри затриним.

А чи не чули Ви, шановна публіко, за мого кумпля Фидя Юшку? Десь сі хулера загубила на тім такім файнім світі, певно сі трамвайів перестрашив... Й ні ду-ду. Хтось ми балакав, жи нужна аж до Буяй Айріш в Аргентині зафалювала, але в то не віру! Мій Федь до моря то не йшов, а го вісім хлопа тегнуло, так сі бояв водиці! А тут — Аргентина! І як то він на ту шіфу вліз? — Хіба го трактором заволочили!!

Йо, восько, пора вже кінчити мою бумагу, бо сі ми папір кінчит. Рахувати Всім Вам героям Фельдбаху з Різдвом доброї куті й профори жичу.

Дай нам Божи як найскорши чубариків за морду з наших хавір виіванити й другу кутю на ріднім сміттю їсти. Бо то вже так довше не можна. Хлоп до гверу привик, а ту ти шуфлю в граби ладують!

Христос сі Раждає!

Слава Україні!

Хай жие Личаків!

Ваш кулеґа ланцуховий, гренадир гранди 31-го полку, львівський батяр

Місько Макольондра

ПРАЦЯ Й ТУРБОТИ КЛІТИН ОБВУ

В руках — обіжник манчестерського Відділу. На першій сторінці в розділі «Організаційний шлях і наші завдання» читаю:

«Організаційний шлях — це дорога до забезпечення не тільки прав одиниці, але також рідній нації. Одинцем ми нічого не поборемо, як і не встоїмося голіруч супроти нової техніки — різних атомових і водневих бомб. Кожна організація має свою окрему мету і, якщо ця мета зливається з інтересами нації-держави, вона є корисною і конечною.

Об'єднання бувших Вояків Українців у В. Британії — це організація, якої завданням є: — а) плекання військової та визвольної традиції українського народу. б) плекання серед своїх членів чеснот дружби, громадської єдності, співпраці та взаємодопомоги. в) жити в мобілізаційній готовості. На цьому місці підкресуємо тільки основніші точки статуту і програми нашої організації, але вже ці точки дають нам до розуміння, які важливі завдання перед нами, членами організації ОБВУ.

Учасники Академії присвяченої роковинам бою під Бродами, Едінбург.

Український вояк був і є носієм не тільки зброї, але й кличів вічної Правди, де він ішов у бій з ворогами за БОГА Й УКРАЇНУ. В цьому є сила нашого народу — наших воїнів. Нашим завданням, завданням на еміграції, є вийти в ширші круги, а це зможемо зробити тільки спільними силами в зорганізованій одиниці. Нашим

завданням у В. Британії є не тільки об'єднати навколо нашої організації всіх вояків (бувших і майбутніх), але також усе українське вояцтво, порозкидане по цілому світі, і з'єднати вояків інших національностей в майбутній війні проти спільного ворога-москаля.

Відділ ОБВУ в Манчестері дає заклик до всіх бувших вояків

у нашій окрузі, щоб ані один вояк не залишився поза рамцями нашої організації, щоби спільно ми всі разом розпочали нашу працю, якої мета, крім вище згаданих точок, є: **ПІДВИЩИТИ СВІЙ ВОЯЦЬКИЙ РІВЕНЬ ТА ІНТЕНСИВНО ГОТОВИТИСЬ ДО ОСТАТОЧНОЇ РОЗПРАВИ З НАШИМ ВОРОГОМ-МОСКАЛЕМ.**

В той час, коли завданням суспільно-громадських організацій є здержати українську еміграцію від денаціоналізації, наше завдання — це бути постійно в офензиві, в готовості не тільки до боротьби, але також забезпечити **САМОСТІЙНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ** в переконанні, що ворог не зложить зброї до того

Окружне Свято Бродів в Редінгу, серпень, 1954 р.

часу, поки він цілковито не буде обеззброшений. Ворогом ч. 1 є під сучасну пору москаль, але ми не сміємо забувати, що завтра і навіть сьогодні їх є і буде більше.

Сильна дисципліна, певність свого завдання, духово-ідейні wartości українського вояка, знання зброї і військової тактики, віра в непереможність свого народу —

це зброя — вартості, яких вимагає від нас наша Батьківщина...

Відділ у Манчестері починає працю від основ, від організаційної ділянки занедбаної в минулих роках. У відділі заплановано ряд рефератів, товариських зустрічей-вечорів, та відсвяткування національних свят. Около 70 членів записалося до «Гоум Гард».

В Болтоні та Олдгамі також багато членів вступило до «Гоум Гард», в інших місцевостях тільки поодинокі члени вступають. В Сльов майже всі члени вписалися до «Гоум Гард».

В окрузі Лянкашір заплановано перевести шахові змагання. Шотландія в останньому тижні також приступила до шахових змагань.

В днях 19-20 грудня відбулася Окружна конференція в Болтоні. Конференції для інших округ відбудуться в місяцях січні-лютому 1955 р. Збірка на інвалідів переводиться в усіх клітинах ОБВУ. Всі відділи готуються інтенсивно до святкування Різдвяних Свят та відзначення річниці Крут. Три відділи набули свої власні прапори. Відділ в Годманчестер, хоч не великий числом, але також хоче

Група спортсменів на окружних відбиванкових змаганнях округи Мідлэнд в таборі Барбі — члени відбиванкових дружин з Лідсу, Лестеру, Ньюгейт Стріту, Ноттінгхаму, Вольвергемптону й Барбі.

мати свій прапор. Пані К., жінка зв'язкового округи ОБВУ, вже почала вишивати прапор Організації.

На заклик Централі відділи та гуртки почали працю в приєднуванні членства, а головнo в Ноттінггамі, Лютоні, Сльов, Кембрідж, Бордоні та в інших місцевостях, як: Галіфакс, Рочдейл, Брадфорд. В Престоні творять новий відділ.

В збиранні членських вкладок деякі відділи і гуртки вив'язу-

ються на сто відсотків. Відділ в околиці Бостону має 30 членів, які порозкидані по кільканадцять миль. Член Ш. стягнув членські внески від усіх членів. Більше, як сто членів, вирівняли в останньому місяці членські вкладки за занедбані останні 3-4 роки. В рільничих округах ліквідують табори і члени розпорошуються. В тих місцевостях Централія визначає зв'язкових, які продовжують дальшу працю на місцях.

Керівні органи відділів та гуртків мали клопоти з розпродуванням мап Галичини. Спочатку членство не охоче купувало мапи, з огляду на високу ціну. Управа дозволила продавати на рати. Продаж мап пішла скоріше і віримо, що членство в найближчих місяцях допоможе Централі позбутися довгів.

Багато членів з місцевих Управ пише про збайдужіння членів. Практика виказує, що члени не збайдужіли. Членам Управ потрібно мати більше ініціативи та віри в стійкість наших членів. Члени розуміють свої завдання. Працю потрібно тільки зорганізувати. Найбільші турботи багатьох активних членів це те, що партійна гризня порізнила бувших вояків, але вони доложуть усіх ста-

рань, щоби їх всіх об'єднати разом.

Управа сподіється, що повище згадані окружні конференції наладнають працю і будуть поштовхом у дальшій діяльності клітин. Про окрему діяльність, зразкову працю деяких клітин, будемо писати в слідуючому числі. З огляду на брак місця не присвячено тут окремої уваги поодиноким членам, що є рушійним мотором у низових клітинах.

«Сурмач» має також стати тим безпосереднім зв'язком Централі з управами відділів та гуртків. В ньому хочемо відновити приспану еміграційним життям духовість і повернути на традиційні шляхи українського вояка. Прохачемо присилати, хочби найменші нотатки. Вони будуть опрацьовані і передані читачам.

Переклад з англійського

Відень — твердиня

З усіх плянів Кремля проковтнути вільні держави в Європі «Оперативний план Австрії» зазнав чи не найбільшої поразки.

Після останньої війни альянти поділили Австрію з її 7-ми мільйоновим народом, на чотири окупаційні зони: російську, американську, британську та французьку. Згідно з угодою, одна третя країни опинилась під Москвою. Відень — серце і розум Австрії, поділено між чотирма окупаційними потугами.

Але розсудливі австрійці, при допомозі генерала Марк Клярка, першого американського високого комісара, домоглись поважного уступства в Акті Контролі з 1946 р. і, завдяки тому, їм дозволено створити об'єднаний уряд для цілої

країни. Велика й своєрідна заслуга Клярка також те, що йому вдалося намовити москалів, щоб вони зреклися права «вета» в Альянтській Контрольній Раді. Советські плановики були так певні спроможности евентуального скомунізованнн здеморалізованої, в економічно-безнадійній ситуації, малої країни, що не звертали на такі формальности, як право «вета» уваги.

В тому часі дійсно виглядало, що Відень буде змушений піти дорогою Східньої Німеччини. Але чудова стара метрополія, хоча в глибині російської зони й під наганом трьох дивізій червоної армії, сьогодні веде керівництво найбільш здорової демократії на континенті. Сильно об'єднані, горожани столиці втратили тільки

5 % людей, яких большевики втягнули пропагандою, або іншими середниками під свій прапор — тих останніх вони визнають, як зрадників батьківщини. Віденці приносять постійно багато клопотів Москві та є інспіраторами серед ворогів режиму в советських сателітних державах у центральній Європі.

Недавно Відень зробив демонстративно ухил, яким заскочив сатрапів Кремля. Советський високий комісар Іван Ілічев зажадав негайного прибуття до своєї головної квартири канцлера Юлія Рааба; останній ласкаво прибув, але з півгодинним опізненням. Комісар, з воловим карком та з холодним, як камінь, обличчям, заявив з обуренням, що австрійський уряд саботує советську програму, допомагаючи американцям понижувати советський престиж та готується мілітарно проти Советського Союзу. «Якщо поступатимете, як досі, советські окупаційні війська, — вибухнув зі злістю, — почнуть діяти суворо!».

Канцлер Рааб сприйняв це спокійно й тільки здвигнув раменами. «Я змушений, — заявив він, — передати цю справу парламентові». Два дні після цього, канцлер заявив в рішучій промові, що його уряд не змінить своєї політики. Советські обсерватори, що сиділи на бальконі мов на шпильках, були свідками, як 160 австрійських послів могутніми оплесками одобрювали це рішення. Опісля, коли один із 4-ох комуністів, членів парламенту, став промовляти, лави нагло опорожнили і він залишився сам. Відень став гордо знова переможцем.

З традиції, австрійці є веселі та легкої вдачі... Сьогодні вони осталися надальше веселими, але не має в них більше легководушности.

Восени 1947 р. віденці задемонстрували всеціло перед Кремлем, що вони змінили свій характер. Неминучий голод, брак праці й гроша, а люди в розпуці. Пропагандисти комуністичної партії, використовуючи нагоду, почали підготовляти серії повстань, з метою послабити уряд і дати червоній армії нагоду до інтервенції. «Повстання» тривало тільки кілька годин. Віденці прогнали «повстанців» з вулиць міста. Комуністичні пляни розвіялися. Москалі пізнали краще віденців, коли в 1949 р. після кількох місяців зусиль червоних, тільки 5 % віддало свої голоси на кандидатів комуністичної партії.

Поступово, великі патріоти, повні посвяти, увійшли в перші ряди політичного фронту в Австрії. Соціаліст, міністер внутрішніх справ Оскар Гелмер, вигнав багато червоних з поліції в західних зонах Австрії, а також йому вдалося викинути поважне число червоних з поліційних рядів російської зони. Леопольд Фігель з консервативної Народньої Партії, тодішній канцлер, а тепер міністер внутрішніх справ, був свідомий, що якщо Австрія має бути незалежною, вона мусить бути політично об'єднаною. Кожний серйозний поділ між партіями є ознакою загибелі країни. Однозгідно 74 консерватисти та 73 соціалісти творять сильний сталий блок резистансу.

Використовуючи розумно фонди плану Маршала, ця коаліція починає в скорому темпі відбудовувати країну економічно. Харчі, заробітна платня почали скоро зростати. Большевицька пропаганда не знаходила ґрунту. Кремль постановив діяти прямо. У вересні 1950 р. були сконцентровані большевицькі війська дов-

круги Відня, як головного центру.

На знак Москви, провідники комуністів-робітників зарядили генеральний страйк, що мав започаткувати спонтанні демонстрації, які б дали нагоду до »визволення країни від капіталістичного утиску«. Але віденці були іншої думки.

Через міст Фльоріцдорфер, який сполучає центр із сильно залюдненим передмістям, переходить багато робітників піхотою, трамваями та роверами до праці. Зі сходом сонця, 26. вересня, комуністи поставили на мості барикади, за якими скривалися на тягарових автах відділи червоноармійців. Людей, що йшли до праці, задержано. В хвилині, коли товпи робітників збільшилися, комуністи почали виголошувати через голосники свої кличі, заявляючи, що страйк — це успіх та що »визво-

лення Австрії« зближається. Кількатисячна колона неначе завмерла. Відтак спокійно, повільно, але рішено, почала посуватися вперед. Завзяті, гнівні обличчя жінок і мужчин в перших рядах дали до пізнання червоним (які були на барикадах) про їхні наміри.

Большевицькі старшини подають команди, за якими слідує брязк замків від автоматів. По цей бік лави посуваються ближче. Ще кілька наказів зі сторони поденерованих старшин і тягарові авта, наладовані червоно-армійцями, відступають. Товпа спокійно розбирає барикади, гарно укладаючи їх на краю мосту і переходить через міст до праці. Відень дав відповідь Москві. Решта Австрії в усіх місцевостях дала подібну відповідь, залежно від обставин.

(Далі буде)

* * *

Боб Гавк подивляв гарно різьблену софу в домі голівудської зірки. »З якого періоду?« — спитав господині. — »Мого першого чоловіка« — одержав відповідь. »Це дуже старовинна річ, як і мій перший чоловік« — додала.

* * *

Поважна дама вчитала в журналі, що в деяких племен в Африці жінки можуть говорити аж тоді, коли чоловік перший почне розмову.

Присутній чоловік: — »Звичай дуже добрий, але чоловіки в цій країні мусять бути дуже дурні, що взагалі перші починають розмову«.

* * *

»Моя жінка може говорити годинами на одну тему« —

»А моя без теми говорить ще довше«, — каже другий.

* * *

Советська преса подає, що її уряд плянує продовжити життя людини до 150 років. Першим завданням у цьому пляні буде спитати, чи хто-небудь схоче так довго жити в СССР.

* * *

»Бідний чоловіче, маєш шилінг; це велике нещастя бути калікою, але я думаю, що найбільш нещасливі — це сліпі!«

»Ви маєте рацію, пані; коли я був сліпим, то завжди одержував фальшиву монету«.